

OBRAZ VZTAHŮ MEZI MATEŘSKÝMI ŠKOLAMI A RODIČOVSKOU VEŘEJNOSTÍ V ČESKÉM ODBORNÉM PEDAGOGICKÉM TISKU V LETECH 2005-2022

THE IMAGE OF RELATIONS BETWEEN KINDERGARTENS AND THE PARENTING PUBLIC IN THE CZECH PROFESSIONAL PEDAGOGICAL PRESS IN THE YEARS 2005-2022

KLÁRA HLŮŽOVÁ

Abstrakt: Z řady různých studií vyplývá, že citlivě vedené adaptační období dítěte zaměřené na bezproblémové uvýkání si na mateřskou školu, může snížit psychickou nepohodu rodičů, napomáhá vzniku partnerské spolupráce a zvyšuje chuť rodiny aktivně se podílet na další školní socializaci. Bylo prokázáno, že úvodní příznivé zkušenosti se vzdělávacími institucemi a učiteli usnadní dětem vstup do základní školy. Někteří rodiče zažívají při včleňování potomka do mateřské školy úzkost, nejistotu a frustraci. Pakliže včas nedojde k jejich pedagogické a psychologické podpoře, přijímají zpravidla vůči škole pasivní roli a zůstávají v tzv. tichém partnerství. Pro pedagogické pracovníky může být takový člověk „dobrým rodičem“, ale ztrácí se možný individuální přínos pro rozvoj výchovného působení.

Pomocí přehledové studie analyzující texty článků publikovaných v letech 2005 až 2022 ve 13 vybraných pedagogických periodických jsme získali přehled o prezentaci témat týkajících se zájmu o problematiku podpory rodičů během vstupu dětí do mateřské školy. Časové období bylo pro výzkumné šetření zvoleno tak, aby pokrývalo celou dobu platnosti aktuální školské legislativy. Ač je odbornou veřejností a představiteli orgánů veřejné správy kladen důraz na potřebu kvalitní komunikace směrem k zástupci dítěte, prezentovaná studie zachytila pouze omezený počet článků, které by se uvedenou tematikou zabývaly.

Klíčová slova: mateřská škola, rodiče, učitel, opora pro rodiče, adaptace, adaptační program, rámcový vzdělávací program

Abstract: It follows from a number of different studies that a sensitively guided adaptation period of the child, focused on a problem-free adaptation to kindergarten, can reduce the psychological discomfort of parents, helps the formation of partner cooperation and increases the family's desire to actively participate in further school socialization. It has been proven that initial positive experiences with educational institutions and teachers make it easier for children to enter primary school. Some parents experience anxiety, uncertainty and frustration when enrolling their child in kindergarten. If they do not receive pedagogical and psychological support in time, they generally adopt a passive role towards the school and remain in a so-called silent partnership. For educators, such a person can be a "good parent", but a possible individual contribution to the development of the educational community is lost.

Using an overview study analyzing the texts of articles published between 2005 and 2022 in 13 selected pedagogical periodicals, we obtained an overview of the presentation of topics

related to interest in the issue of parental support during children's entry into kindergarten. The time period for the research investigation was chosen to cover the entire period of validity of the current school legislation. Although the professional public and representatives of public administration bodies emphasize the need for quality communication towards the child's representative, the presented study captured only a limited number of articles dealing with the mentioned topic.

Keywords: *kindergarten, parents, support for parents, adaptation, adaptation program, general education program*

ÚVOD

Období, kdy dítě poprvé vstupuje do mateřské školy, je významné a náročné pro celou rodinu. Je to jeden z prvních životních milníků psychosociálně se formujícího jedince a jeho nejbližšího okolí. Tak tomu je nejenom u nás, ale v mnoha dalších zemích a kulturách, kde existuje institucionalizovaná předškolní výchovná péče (Niesel & Griebel, 2005; Besi & Sakellariou, 2019; Alwaely et al., 2021; Khojanazarova, 2022; Eshchanova, 2023). Obvykle je tento vývojový krok spojen s velkým očekáváním a často také s nejrůznějšími obavami (Hejzlarová, Mouralová & Konrádová, 2021; Machovcová et al., 2020). Předškolák se musí přizpůsobit novým podmínkám a pravidlům. Jsou na něj kladeny vyšší nároky. Ze strany pečujících osob to vyžaduje mnoho změn nejen v domácí rutině, ale také v organizaci různých denních činností (Wildenger et al., 2008; Hejzlarová, Mouralová & Konrádová, 2021). Mladší předškolák nabývá první zážitky a zkušenosti s institucí, která představuje systém vzdělání, společensky uznávaných hodnot a cílů. To rovněž ovlivňuje očekávání týkající se základní školy (Lan & Pollard, 2006). Co více, zjistilo se, že kvalita zkušeností s průběhem vstupu do mateřské školy a docházky do organizovaného dětského kolektivu má vliv

na pozdější studijní výsledky, ve zvláště negativních případech i na předčasné ukončení vzdělávací cesty (Welchons & McIntyre, 2017; Bailey et al., 2021).

Separace vzniklá nástupem dítěte do výchovně-vzdělávací instituce může být zatěžující také pro rodiče, kteří jsou s ním zpravidla od narození v každodenním úzkém kontaktu. V kojeneckém a batolecím období probíhá v dobře fungující rodině řada nejrůznějších emočních výměn. Dospělí se během prvních let společného života naučí rozumět potřebám a projevům svého potomka. Svěřit dítě do péče jiným a důvěřovat v podstatě cizím lidem, jejichž pozornost je rozdělena mezi mnoho dalších, je pro rodiče obvykle těžké a není to samozřejmostí (Picková, 2017; Machovcová et al., 2020; Hejzlarová, Mouralová & Konrádová, 2021). Podle Hejzlarové a kol. se rodič mnohdy ocitá v obtížné roli pasivního přihlížejícího s velkou odpovědností (2021, s. 66). Tato pozice může vyvolávat v pečující osobě úzkost, což následně ovlivní psychický stav dítěte (Kořátková, 2014, s. 97-100). Franclová poukazuje v monografii *Zahájení školní docházky* na další významný úkol sekundární socializace: „Škola může kompenzovat nedostačivost, problémovost, nezáměr a chyby rodiny; někdy jen částečně, někdy, ale značně. V extrémním případě... je pro mnoho dětí místem, kde

je jim podána pomocná ruka, kde se setkávají se vstřícností a zájmem ze strany dospělých, kde kompenzují životní těžkosti z rodiny, kde mají šanci naučit se strategiím překonávání těžkostí, nezdarů a neúspěchů“ (2013, s. 14). Je tedy mnoho důvodů, proč je potřeba zabývat se problematikou zdárné adaptace dítěte na mateřskou školu komplexně – včetně podpůrné a edukativní práce pedagogů s rodinou.

Národní pedagogický institut (NPI), zřízený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), připravil ve spolupráci s odborníky z akademické sféry, veřejné správy a pedagogy z praxe kurikulární dokument: *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* (RVP PV). Jeho věcný obsah vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku. V jaké konkrétní podobě budou výchozí teze rozpracovány, záleží na řediteli a jeho spolupracovnících z řad učitelů. V textu RVP PV se uvádí: „Při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim“ (s. 33), dále „...učitel mateřské školy...umožňuje rodičům aktivně se podílet na adaptačním procesu...“ (s. 47). Do obsahu školního vzdělávacího programu má právo nahlédnout každý zájemce (s. 45).

Základní podmínky nástupu dítěte k předškolnímu vzdělávání v mateřské škole jsou vymezeny v § 34 školského zákona a v § 1 návazné vyhlášky č. 14/2005 Sb, ve znění předpisů pozdějších. Podle místních poměrů škola ve spolupráci se zřizovatelem podrobněji zpřesňuje podmínky přijímání a počáteční adaptace. Někdy je instituce prezentuje na svých webových stránkách pod obvyklým pojmem **adaptační program**. Rodičům jsou v něm

obvykle podávány informace o předpokladech, které by dítě mělo splňovat při nástupu do mateřské školy, obsahuje zpravidla také doporučení ohledně přípravy na vstup a rovněž poučení o případných obtížích, které v průběhu adaptačního období mohou nastat.

Vstup jedince do mateřské školy by tak mohl být využit jako možná korektivní intervence proti chybně nabytým informacím o vývoji, potřebách a vhodných výchovných přístupech k dítěti. Rodič by měl příležitost se dostat k relevantním informacím a zdrojům, zároveň by získal důvěru k mateřské škole jako instituci s odborníky na výchovu dětí (srv. Picková, 2017). Pedagogický personál by mohl blíže poznat rodiče a navázat s nimi užší kontakt založený na partnerství (Hejzlarová, Muralová & Konrádová, 2021; Hornby, 2011, s. 29).

CÍL

Cílem práce je objasnit, v jaké míře je v českém periodickém pedagogickém tisku věnována pozornost komunikaci mezi mateřskými školami a rodičovskou veřejností. Pozornost byla soustředěna zejména na to, jakou měrou se zabývají autoři článků problematikou adaptačního období dítěte během jeho přizpůsobování se nárokům mateřské školy, komunikaci pedagogických pracovníků s rodiči a otázkami poskytování odborné opory rodičům či jiným dospělým členům rodiny, kteří se starají o dítě. Záměrem také bylo jistit, jaké oblasti komunikace a spolupráce jsou zachyceny nejčastěji, kde byly autory článků zaznamenány určité problémy, čemu se věnuje pozornost pouze okrajově a jestli vznikají nějaká slepá místa.

Zjištěním stavu četnosti a obsahu článků ve vybraném tisku v letech 2005 až 2022 bychom chtěli zhodnotit, jaká pozornost byla věnována problematice adaptace dítěte na mateřskou školu, respektive spolupráci rodič-mateřská škola na zdárném začlenění dítěte do vzdělávání.

Texty odborných článků se zabýváme především proto, že svým obsahem většinou zobrazují aktuální stav pedagogické reality, upozorňují na jevy, které zasluhují zvýšenou pozornost, ovlivňují profesní myšlení a činnosti komunity pedagogů mateřských škol.

TEORETICKÝ RÁMEC

Vzdělávání dítěte v mateřské škole, jeho podmínky a proces adaptace

Podle § 33 zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon), v posledním platném znění, má vzdělávání v mateřské škole podporovat rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, přičemž se působení této instituce podílí nemalou měrou jak na zdárném tělesném vývoji, tak rovněž citovém a rozumovém rozvoji jedince. Působení pedagogických pracovníků a dětského kolektivu se promítá také do procesu osvojování si pravidel řádného společenského chování a jejich upevňování u dětí ve věku 2 až zhruba 6 let (u jedinců povolením odkladu docházky do základní školy i déle). Spolu s primární socializací v rodině má výchova v mateřské škole výrazný podíl na přijímání základních životních hodnot. Soustavné a systematické působení pedagogických pracovníků mateřské školy vytváří u dítěte pozitivní vztahy k sobě, druhým, ke společnosti a ke kultuře, v níž žije, přírodě a světu, jenž ho obklopuje. Radost z edukativně pojatých her a poznávání mu dává základní předpoklady pro pokračování kultivace osobnosti v rámci celoživotního

učení. Je zřejmé, jak důležitá je v tomto období neformální spolupráce mezi různými dospělými působícími na dítě a pochopitelně též jejich vzájemná informovanost. To explicitně připomíná dikce § 1 vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, v posledním platném znění. Ředitelé a ředitelky mateřských škol ve smyslu citovaného právního ustanovení zajišťují, aby rodiče (nebo jiní zákonní zástupci) byli včas informováni o všech významných změnách týkajících se dítěte. K této povinnosti se vztahuje také věcný obsah § 164 školského zákona. Rodiče mají také nárok na poradenskou pomoc školy (případně pedagogicko-psychologické poradny a speciálního poradenského centra) a rovněž mají podle § 21 výše uvedeného zákona právo vyjadřovat se ke všem rozhodnutím školy týkajícím se podstatných záležitostí vzdělávání jejich potomka. Pro úplnost lze dodat, že kvalifikační předpoklady pro výkon funkce učitele mateřské školy jsou dány v § 6 Zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, v platném znění.

Školský zákon v § 4 vymezuje, co je cílem závazných kurikulárních dokumentů „Rámcové vzdělávací programy stanoví zejména konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání, a to všeobecného a odborného podle zaměření daného oboru vzdělání, jeho organizační uspořádání, profesní profil, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů, jakož i podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nezbytné materiální, personální a organizační podmínky a podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví.“

V textu *Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání* (RVP PV) je podrobněji charakterizována rovněž spolupráce mateřské školy s dalšími aktéry výchovně vzdělávacího působení. Podle tohoto kurikulárního dokumentu pedagogičtí pracovníci realizují pro rodiče poradenské činnosti v oblasti výchovy a vzdělávání jejich dětí. Při poskytování poradenských služeb skýtají v rozsahu odpovídajícím pedagogickým kompetencím učitele a možnostem mateřské školy. V náročnějších situacích spolupracují s odborníky ze školských poradenských zařízení. Předpis také stanoví, že učitelé evidují názory, přání a potřeby partnerů ve vzdělávání (rodičů, spolupracovníků, základní školy, obce) a mateřská škola na jejich podněty reaguje. V RVP PV je zdůrazněn zájem na vytváření partnerských vztahů mezi školou a rodiči. Znamená to například, že učitel jim umožňuje, aby se mohli aktivně podílet na adaptačním procesu, vede s nimi průběžný dialog o dítěti, jeho prospívání, rozvoji a učení (RVP PV, Praha: MŠMT, 2021, s. 47)

Výzkumy týkající se adaptace, úlohy rodičů a pedagogické opory

Vzhledem k tomu, že v posledních dvou dekádách byla věnována velká pozornost zejména problematice dětí, či žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a spolupráci škol a školských poradenských zařízení s jejich rodinami, zaměřujeme se v této práci především na pedagogickou a psychologickou oporu poskytovanou rodičům těch předškolních dětí, u nichž nevzniká nárok na podpůrná opatření podle § 16 školského zákona.

Z výsledků četných výzkumů vyplývá, že působení správně fungující mateřské školy přináší pro socializaci jedince mnoho pozitiv. Má také příznivý vliv na jeho

tělesný a mentální vývoj (např. Sylva et al., 2004; Siraj-Blatchford et al., 2008; Sylva et al., 2010; Goldfeld, et al., 2016; Morgan, 2019). Přesto existuje řada rodin, které se rozhodnou ponechat potomka raději doma (Picková, 2017; Machovcová, et al 2020). Jak uvádíme dále, může to mít různé příčiny. Často je vyjadřována obava z odcizeného formativního působení školské instituce. Velkou roli hraje způsob přijetí dítěte do kolektivního zařízení. Zkušenosti nasvědčují tomu, že pokud bude věnovaná během adaptačního období pozornost i rodiči, proběhne přizpůsobení se novému prostředí s větší pravděpodobností zdárně (Gialo et al., 2010).

Podle šetření Petru-Kickové a Hoskovcové-Horákové (2016) z 295 zkoumaných webových stránek mateřských škol jich pouze 28 nabízelo adaptační program. Tedy podmínky a postupy, které usnadňují dětem, rodičům i pedagogickému personálu transfer předškoláka z rodinného prostředí. Kotková v rámci práce *Počáteční adaptace dítěte v mateřské škole* (2020) zkoumala v 10 předškolních institucích podmínky usnadňující dětem přizpůsobení se novým poměrům i zkušenosti jejich matek a otců s dostupností pedagogické podpory. V dotaznících udalo 69 % respondentů, že dostalo potřebnou oporu od učitelek či ředitelek, dalších 29 % uvedlo, že adaptace probíhala tak, že žádné podpory nebylo třeba. Jen 2 % rodičů sdělilo, že jejich děti měly s adaptací větší obtíže a zároveň, že oni žádnou podporu od školy nedostali. Kotková konstatovala, že ačkoliv byl formálně adaptační režim zmiňován v dokumentaci všech 10 škol, jen jediná měla adaptační program důkladně zpracovaný a veřejně přístupný zájemcům.

Značný počet výzkumných šetření realizovaných v oblasti předškolní pedagogiky se zabývá rolí rodičů a jejich oporou při zvyšování předškolních dovedností. Oblast studií zaměřených na podporu pečujících osob při nástupu dětí do mateřské školy cílí svůj zájem na ty, starající se o děti s mentálním, zdravotním, fyzickým, psychickým či jiným hendikepem. Oproti tomu jen nemnoho vědeckých prací soustředí pozornost na podporu rodiče „běžných“ dětí. Tedy dětí bez specifických vzdělávacích potřeb. Soňa Kořátková v monografii *Dítě a mateřská škola: Co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet* upozorňuje na silné propojení předškolního dítěte s rodičem: „...dost dobře (dítě) může odhadnout jako nebezpečí například rozpor mezi tím, co matka říká – uklidňuje, povzbuzuje -, a tím, co vycítí z jejího chování a výrazu – neklid, nejistota, smutek.“ Takové dítě pak jeho předání paní učitelce může vyhodnotit jako možné ohrožení a vynaložit veškeré své síly, aby k tomu nedošlo.

Kolektiv autorek Hejzlarové, Mouralové a Konrádové (2021) se zabýval prožitky a potřebami matek doprovázejících dítě v době jeho vstupu do MŠ. Ve své studii výstižně nazvané *Nástup do veřejné mateřské školy v České republice: sonda do adaptace rodiče*, podrobily analýze záznamy z deníků 14 probandů. Během prvních 12 týdnů adaptačního období dítěte na mateřskou školu si matky vedly záznamy formou deníku. Z analýzy vyplynulo několik důležitých zjištění: Období vstupu dítěte do mateřské školy je rodinou vnímáno jako přechodová událost ovlivňující všechny členy domácnosti. Pečující osoba včleňující dítě do školního zařízení soustředí v tomto období většinu své pozornosti právě na toto dítě a mají zesílený zájem o dění ve školce. S vnitřní

potřebou být dobrým rodičem zažívají při adaptaci mnoho negativních emocí. Informatiky popisují během tohoto období zvýšenou úzkost. V záznamech vyslovují obavy z možných negativních reakcí vzniklých při vyslovení odlišných názorů na dění ve školce a při nesouhlasu s postupy spojených s výchovou jejich potomka. Své potřeby jako rodiče a případnou nespokojenost tak ventilují sporadicky, aby svému dítěti nezhoršily situaci ve školce.

Hejzlarová a spol. upozorňují na fakt, že prožívání pečující osoby ovlivňuje emoční stav potomka a jeho vnímání mateřské školy jako bezpečného, respektive nebezpečného místa. Autorky upozorňují na hlubší kontext problematiky – ovlivnění vztahu rodiny k školským výchovně-vzdělávacím institucím. Proto také navrhují zabývat se problematikou podrobněji: vyzdvihují potřebu zkvalitnění komunikace mateřské školy a rodiče během adaptačního období dítěte.

Dalším možným zdrojem informací, které nám pomohou nahlédnout na eventuelní obavy rodičů v době začleňování dítěte do školního zařízení jsou výpovědi pečujících osob, které se rozhodly pro domácí typ vzdělávání. Autorky Machovcová et al. (2020) zhotovily rozhovory s padesáti probandy. Vzorek dotazovaných čítal: 30 informantů z řad zástupců rodin jež momentálně vzdělávali nebo vzdělání dětí ukončili v nedávné době, 10 respondentů byly rodiče již dospělých dětí a 10 dotazovaných zastupovali samotné děti, které prošli domácím vzděláváním (v té době již studenti VŠ). Převážná část rodičů byla vysokoškoláci, mnozí pedagogického zaměření. Hlavními motivačními elementy při rozhodování, jaký typ vzdělávání zvolí – domácí či institucionální – autorky dešifrovaly následující potřeby orientované

na dítěte: bezpečný prostor pro dozrání, individuální rozvoj a potřeba osamostatnit se. Rodiče považují rodinu za bezpečné místo pro vývoj potomků. Domnívají se, že doma jim mohou zajistit podmínky pro rozvoj v silnější a odolnější jedince. Osobnosti, které orientují a jdou si za svým cílem. V rozhodnutí se odráží i potřeba probandů předcházet zraňujícím zkušenostem z jejich dětství. Během dialogů také vyplynul strach pečující osoby o narušení symbiotického vztahu, který s dítětem měly/mají. Instituce je chápána jako narušitel. Vnímají, že docházka dítěte do školního zařízení se odráží na chodu a harmonii celé rodiny. Rodiče zdůrazňují potřebu rozvoje zodpovědnosti a soběstačnosti u dětí. To vidí jako podmínku pro schopnost v budoucnosti čelit normativním tlakům a tlaku na konformitu. Domácí typ vzdělávání má navíc i praktické výhody při organizaci času. Rodiče pociťují, že se dítě takto stihne více věnovat osobním zálibám a může se intenzivněji rozvíjet i v jiných oblastech než jen v intelektové. Jako podstatné vnímají i schopnost naladit se na aktuální stav dítěte, a tak se mu moci přizpůsobit. Pedagogický psycholog S. Štech v článku *Co přinesl „obrat k dítěti“ a co naopak skryl?* Varuje: „Když má drtivá většina lidí přímou nebo vlastními dětmi zprostředkovanou zkušenost se školní únavou a s menší schopností školy volit individualizovaný přístup, je možné posunout se od „obrany dítěte“ k ofenzivě proti škole. Od úvah o založení jiných, alternativních či rodičovských škol nebo o volbě domácího vzdělávání je pak jen krůček k činu.“ (2016, s.78). **Antipedagogické hnutí**, k jehož myšlenkám se většinou tito rodiče hlásí, odmítá institucionalizované školské formy výchovy a vzdělávání. Pokládá je totiž za příliš autoritativní a omezující tvořivost a spontaneitu dítěte. Sociolog výchovy J.

Kořa (2018) vysvětluje, že podle stoupenců uvedené teorie mají být dospělí se svými dětmi co nejvíce, udělat si na ně dostatek času a „...upozorňovat je na důsledky jejich konání, které si ještě neuvědomují, ale nemají omezovat jejich svobodu a v žádném případě nesmějí přebírat jejich zodpovědnost“ (s. 91).

Machovcová a spolupracovníci ve stati *Rodičovské vnímání dětských potřeb a rozhodnutí vzdělávat doma* upozorňují na omezenost výsledků svých šetření a zdůrazňují, že jde o podnět k zamyšlení se nad novodobými potřebami rodičů. Berou v úvahu sílící tendenci mnoha rodičů orientovat se na potřeby dítěte, které dle jejich názoru mateřská škola dostatečně neakcentuje.

Závěry K. Machovcové a spol. (2020) podporuje studie H. Pickové (2017). Analýza hloubkových rozhovorů s 6 matkami dětí předškolního věku, jenž se rozhodly pro domácí vzdělávání, identifikovala 4 hlavní témata: silný ochranný výchovný styl rodiny, eliminace nedostatků z dětství rodičů, nedůvěra v zajištění všestranného rozvoje dítěte mateřskou školou a předčasná scholarizace. Pedagogický psycholog Z. Helus (2009) vysvětluje termín scholarizace (zeškolnění) jako vytržení dítěte z jeho běžných denních aktivit, přirozených vazeb, vzdání se her a podrobení se řízenému působení školy. Podle Heluse stoupenci **descholarizace** vnímají školu: „... jako setrvalý stres, hrozbu ponížení a trestů, zdroj strachu před „přibuchujícími se dveřmi“ do budoucnosti, zpochybňování sebevědomí“ (s. 84).

Dodejme, že ve výzkumném souboru Machovcové a kol. všechny dotazované měly protektivní styl výchovy a úzkostně prožívaly odloučení od dětí, chápaly mateřskou

školu jako odkladiště dětí pro rodiče, kteří musí chodit do práce. Tedy ignorovaly její vzdělávací a výchovný prvek. Jediné pozitivum připisované školce byla funkce socializační, tu však dle svého názoru dokázaly nahradit jinak.

Všechny uvedené studie upozorňují na nejistotu řady rodičů, jejich strach ze separace od potomků a z uniformity školské výchovy. Závěry potvrzuje také výzkum L. L. McIntyre a spolupracovníků publikovaný roku 2010 v *Early childhood education Journal*. V rámci šetření provedeného u 132 probandů bylo zjištěno, že 80 % dotazovaných by chtělo být aktivními partnery při vzdělávání a výchově svých dětí. Z výzkumu také vyplynulo, že 68 % respondentů by rádo dostávalo informace, jak nejlépe podpořit dítě během jeho vstupu do mateřské školy. Podle M. Procházky (2017) rodiče potřebují cítit, že je s nimi ze strany školy počítáno jako s rovnocennými partnery. Od prvního okamžiku by měli jasně vědět „...že cílem mateřské školy, posláním práce jejich pedagogů, nestojí proti světu rodiny, ale doplňují jej“ (s.115).

METODOLOGIE

Přehledová studie nabízí analýzu obsahu odborných článků publikovaných v posledních osmnácti letech vybranými pedagogickými periodiky k problematice adaptačního procesu dětí předškolního věku

na prostředí mateřské školy. Pozornost byla soustředěna na míru a formu podpory rodičů během období, kdy si jejich dítě zvyká na instituci. Dále se zabýváme otázkou, jak široce je autory prezentovaných textů reflektována potřeba navázat v tomto období kvalitní vztahy mezi pedagogickými pracovníky mateřské školy a rodičovskou veřejností. Pro přehlednost se studie zabývá podporou rodičů běžných dětí bez diagnostikovaných speciálních vzdělávacích potřeb.

Časový interval vymezující celé bádání je dán počátkem platnosti dvou klíčových právních předpisů upravujících podmínky pro předškolní vzdělávání (*Zákona č. 561/2004 Sb., Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*) a návazné *Vyhlášky č. 14/2005 Sb. Vyhláška o předškolním vzdělávání.*)

Šetření se týká věcného obsahu 13 následujících pedagogických periodik: *E-pedagogium, Informatorium 3-8: časopis pro mateřské školy a školní družiny, Orbis scholae, Paidagogos, Pedagogická orientace, Pedagogika, Poradce ředitelky mateřské školy, Řízení školy, Sociální pedagogika, Speciál pro mateřské školy, Studia paedagogica, Školní poradenství v praxi, Učitelství měsíčník*. Obecná charakteristika jednotlivých časopisů je uvedena v tabulce uvedené níže.

Tabulka č. 1: Charakteristika vybraných pedagogických periodik

Název periodika	Stručná charakteristika časopisu	Doba vydávání	Četnost vydání za rok	Počet článků na téma
E-pedagogium	Nezávislý recenzovaný odborný časopis pro interdisciplinární výzkum v pedagogice, s ohledem na pedagogiku, speciální pedagogiku, pedagogickou psychologii a didaktiky	2001 -	4x	0

	oborů. Svým obsahem je zaměřen na prezentaci teoretických a přehledových studií, výzkumných sdělení a odborných prací.			
Informatorium 3-8	Časopis pro výchovu a vzdělávání dětí od 3 do 8 let v mateřských školách a školních družinách.	1994 -	15x	15
Orbis scholae	Odborný recenzovaný časopis zaměřený na problematiku školního vzdělávání v jeho širších sociokulturních souvislostech. Cílem časopisu je přispět k porozumění školnímu vzdělávání a jeho rozvoji, k řešení problémů praxe a vzdělávací politiky.	2006 -	2x	2
Paidagogos	Vědecký časopis, jehož úkolem je poskytování odborného fóra zaměřeného na široké spektrum pedagogických disciplín a také na vývojovou, pedagogickou a sociální psychologii v širším kontextu společenských věd.	2000-	2x	0
Pedagogická orientace	Vědecký recenzovaný časopis, zaměřuje se na obecnější, aktuální problémy pedagogické teorie a praxe, školního vzdělávání, pedagogického výzkumu, vzdělávací politiky a vzdělávání učitelů. Cílem časopisu je podporovat rozvoj pedagogického myšlení.	1991-	Obvykle 4x	1
Pedagogika	Vědecký recenzovaný časopis, publikuje vědecké studie, diskusní příspěvky k aktuálním tématům a recenze odborných publikací včetně analytických zpráv o důležitých událostech v odborné komunitě.	1951-	Obvykle 4x	0
Poradce pro ředitelky MŠ	Časopis obsahující informace pro vedení mateřské školy, legislativní novinky a zdroj inspirace pro práci ředitelky MŠ.	2011-	10x	3
Řízení školy	Časopis je určen ředitelům, vedoucím pracovníkům škol a školských zařízení, zřizovatelům i pedagogům, kteří hledají odborné informace a sledují aktuální dění v oblasti školství.	2014 -	10x + letní speciál	0
Školní poradenství v praxi	Periodikum se komplexně věnuje otázkám souvisejícím s poskytováním poradenských služeb ve školství v ČR.	2014 -	6x	0
Sociální pedagogika	Časopis je platformou pro rozvoj sociální pedagogiky jako vědní disciplíny. Uveřejňuje teoretické a empirické studie o probíhajících a ukončených výzkumech, recenze knih a informace o vědeckých aktivitách z oblasti sociální pedagogiky.	2013 -	2x	0
Speciál pro mateřské školy	Časopis přináší aktuální témata z oblasti předškolní pedagogiky, pomáhá s aplikací aktuální legislativy do vedení	2007 -	5x + letní speciál	5

	MŠ, usnadňuje práci v řízení a vedení školy jako takové.			
Studia paedagogica	Recenzovaný vědecký časopis, přináší původní příspěvky týkající se vzdělávání, výchovy a učení ve všech sférách života společnosti. Jde o stati teoretického, ale především empirického charakteru.	2000 -	3x	0
Učitel'ský měsíčník	Časopis přináší inspiraci do výuky, informuje o nových projektech, relevantní legislativě a nabízí praktické rady při řešení situací, s nimiž se učitelé ve škole setkávají.	2010 -	10x + 2x bonus	0

Na základě prostudované odborné literatury byly nejprve vybrány klíčové termíny, s nimiž se dále pracovalo jako s indikátory relevantních textů v periodickém tisku. V časopisech byly vyhledávány termíny: mateřská škola, předškolní vzdělávání, rodič, adaptace, spolupráce, komunikace, podpora. V dalším kroku byla prohledána všechna čísla vybraných pedagogických časopisů mezi lety 2005 až 2022. V jejich obsahu byly vytypovány články, které by se mohly věnovat sledované problematice. U takto detekovaných statí byl následně zkontrolován obsah. Vyřazeny byly články obsahující termíny: inkluze, speciální potřeby učení, sluchové, zrakové, pohybové, zdravotní a mentální postižení, neboť

takovéto omezení jsme si stanovili na počátku výzkumu.

Texty byly následně podrobeny obsahové analýze, byly opakovaně čteny, jednotlivým pasážím byly přiděleny deskriptivní poznámky, např.: cíle adaptačního procesu, přínos MŠ pro dítě, požadavky kladené na dítě během adaptace, příprava dítěte na vstup do MŠ. Následně byla data otevřeně kódována, tedy byly vytvořeny pojmy (hodnotící kritéria), které zachycují podstatu konkrétních analyzovaných dat. Následuje výčet pojmů uvedených v Tabulce 2 vysvětlení jejich obsahu.

Tabulka č. 2: Abecedně uvedený seznam hodnotících kritérií s definicemi.

Adaptace rodiče	Text tematizuje přijetí nové role rodiče přicházející se vstupem potomka do MŠ.
Adaptační program	Pedagogické aktivity usnadňující dítěti přizpůsobení se nárokům a požadavkům instituce.
Empatie	Schopnost pedagogického pracovníka vcítit se do pocitů a jednání dětí a rodičů.
Faktory usnadňující vstup	Všechny činitele přispívající k rychlejšímu přizpůsobení se dítěte na MŠ, které přímo neovlivňuje rodič. Např. vhodné organizační a prostorové uspořádání.
Homogenní/heterogenní	Text se zabývá tím, jaké výhody nebo nevýhody má věkově sourodá nebo nesourodá třída MŠ.
Komunikace	Pojem v tomto textu prezentuje pedagogickou komunikaci; slouží především k dosažení pedagogických cílů.
Nároky kladené na dítě	Očekávání vůči dítěti ze strany MŠ, rodiny a dalších aktérů výchovně vzdělávacího procesu.

Nároky kladené na rodiče	Požadavky MŠ vůči rodičům či jiným zákonným zástupcům dítěte.
Nesnadná adaptace	Text článku popisuje/vysvětluje projevy, příčiny a možné přístupy při obtížné adaptaci dítěte při nástupu do MŠ.
Partnerství/respekt	Vnímání jedinečné pozice rodiče jako nedílného účastníka na výchovně-vzdělávacím procesu v MŠ. Výrazem partnerství v tomto textu míníme vytvoření rovnocenného spojení při péči o dítě.
Podpora rodiče	Postupy pedagogických pracovníků MŠ směřující k posílení rodičovských kompetencí. Může jí být pomoc (informační, emoční, sociální, profesionální) v době adaptace potomka do MŠ.
Přínos pro dítě	Výčet různých pozitiv, která přináší dítěti MŠ.
Příprava	Příprava dítěte na docházku do MŠ ze strany rodiny či jiných zákonných zástupců.
Přítomnost rodiče	Umožněním rodičům přístupu za svým dítětem do třídy a aktivní účasti na adaptačním procesu.
Problémový rodič	Dehonestující termín označující rodiče, s nimiž se pedagogickým pracovníkům obtížně jedná (bývá vnímán jako nespolupracující, nespolehlivý, nebo vyžadující kontrolu nad situací, nevhodně zasahující do výchovného procesu).
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.
Spolehnutí	Důvěra dítěte ve slova rodiče a jeho spolehnutím se, že dospělý nezklame.
Spolupráce	Součinnost mezi rodinnou a mateřskou školou.

Z důvodu různorodosti diskurzů byly články rozděleny na: 1. vědecké práce – podkladem vzniku textů je samostatná vědecká činnost autora či kolektivu výzkumníků; 2. odborné články, kde jsou tvrzení podložena komparovanými výzkumnými pracemi nebo odbornými publikacemi; 3. rozhovory nebo zkušenosti z praxe, v nichž např. učitel zabývající se prací s předškolními dětmi uvádí svůj odborný názor nebo postřehy ze školy.

Zvolený přístup přehledu je neutrální. Zachycuje kladné i diskutabilní aspekty problematiky prezentované v časopiseckých textech. Přehled jednotlivých článků je zpracován v příloze v tabulce č. 3. Jsou vymezeny následující kategorie: název článku; autor; rok vydání; rozsah textu; typ textu a název periodika.

Při analýze textu bylo provedeno kódování klíčových oblastí, registrována jejich přítomnost – nebo chybění. Absence v tabulce je vyznačena pomocí následujícího symbolu: - článek se sledovanou oblastí nezabývá; + článek se sledovanou oblastí zabývá okrajově; ++ článek je z části zaměřen do sledované oblasti; +++ článek je převážně či zcela zaměřen do sledované oblasti.

VÝSLEDKY

V průběhu 18 let ze 13 časopisů nepublikovalo 8 žádné texty, které by odpovídaly námi zadaným kritériím. Nejvíce článků – a to sice 15 – vyšlo v *Informatoriu 3-8: časopisu pro mateřské školy a školní družiny*. Analyzované texty

byly publikovány v letech 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 x 3, 2015, 2016, 2017, 2018 x 2, 2019, 2021 x 2. Od začátku svého vzniku (roku 2010) se tento profesní časopis plně věnuje námi sledovaným problémům. Dále vydal 5 textů *Speciál pro mateřské školy*: 2011 x 3, 2016, 2021. *Poradce pro ředitelky mateřské školy* vydal 3 texty: 2017, 2018, 2021. *Orbis scholae* vydal 2 texty: 2017 a 2021.

Naším šetřením bylo zjištěno, že v období let 2005 až 2022 se v souboru 26 analyzovaných článků ze 13 sledovaných periodik téma komunikace mezi pedagogickými pracovníky a rodinou objevilo jako dominantní ve 4 článcích: *Spolupráce s rodiči je základním kamenem úspěchu* (2018), *Nástup do veřejné mateřské školy v České republice: sonda do adaptace rodiče* (2021) a *Co potřebuje rodič dítěte nastupujícího do mateřské školy* (2021). Částečně byla tato problematika probírána ve 8 textech: *Dobré školní klima stojí na spolupráci* (2010), *Spolupráce s rodinou jako akt podpory rozvoje dítěte, 1. Část* (2011), *Spolupráce s rodinou jako akt podpory rozvoje dítěte, 2. Část* (2011), *Nováčky ve škole* (2012), *Adaptace tříletých dětí v mateřské škole očima maminek* (2017), *Spolupráce s rodinou v době adaptace dítěte v mateřské škole* (2018), *Adaptace na mateřskou školu z pohledu dítěte* (2021) a *Adaptace dětí v mateřské škole* (2021). Jako okrajové bylo toto téma zmíněno ve čtyřech textech z let 2018, 2019 a 2021.

Téma spolupráce bylo zmiňováno jako dominantní ve 4 článcích: *Spolupráce s rodinou jako akt podpory rozvoje dítěte, 1.* (2011), *Spolupráce s rodinou jako akt podpory rozvoje dítěte, 2.* (2011), *Spolupráce s rodiči je základním kamenem úspěchu* (2018) a *Nástup do veřejné*

mateřské školy v České republice: sonda do adaptace rodiče (2021). U dvou jmenovaných článků je autorkou docentka Zora Syslová z katedry primární pedagogiky z Pedagogické fakulty Masarykovy university. Začínala profesní kariéru jako učitelka mateřské školy. Má však rovněž bohaté zahraniční zkušenosti z akademických stáží. Propojení s praxí se projevuje v přesvědčivosti jejích textů. Pro význam spolupráce pedagogů s rodiči má náležité pochopení. Částečně byla daná problematika probírána ve 4 textech: *Nováčky ve škole* (2012), *Adaptace aneb Přizpůsobení se novým podmínkám* 2017, *Spolupráce s rodinou v době adaptace dítěte v mateřské škole* (2018) a *Adaptace dětí v mateřské škole* (2021). Jako okrajové bylo zmíněné téma prezentováno ve 5 textech z let 2011 a to dvakrát, 2013, 2018 a 2021.

Téma partnerství a respekt bylo zmiňováno jako dominantní pouze v 1 článku: *Spolupráce s rodiči je základním kamenem úspěchu* (2018). Autorka textu je ředitelkou jednotřídní mateřské školy v malé obci, kde jsou blízké mezilidské vztahy. Zdůrazňuje, jak vzájemná důvěra předchází problémů a usnadňuje řešení obtížnějších situací. Je škoda, že tomuto náročnému tématu nebyla věnována hlubší analýza dalšími periodiky. Částečně byla daná problematika probírána v 8 dalších textech: *Předškolní vzdělávání očima rodičovské veřejnosti* (2005), *Spolupráce s rodinou jako akt podpory rozvoje dítěte, 2. část* (2011), *Adaptace aneb Přizpůsobení se novým podmínkám* (2017), *Dáváme rodičům prostor* (2018), *Spolupráce s rodinou v době adaptace dítěte v mateřské škole* (2018), *Adaptace dětí v mateřské škole* (2021), *Nástup do veřejné mateřské školy v České republice: sonda do adaptace rodiče* (2021) a *Co potřebuje rodič dítěte nastupujícího do mateřské školy* (2021).

Jako okrajové bylo zmíněné téma prezentováno ve 3 textech z let 2011, 2012 a 2019.

Téma podpora rodiče se jako dominantní v člancích nevyskytuje. Jak jsme již v teoretické části uvedly, pokud je rodičům během adaptačního procesu jejich potomka poskytnutý nějaký typ opory (informační, profesionální, sociální, či emoční), pravděpodobnost hladkého průběhu začlenění se dítěte do školské instituce se zvyšuje. Tato oblast by proto stála za hlubší pozornost. Částečně byla daná problematika probírána v 9 textech: *Spolupráce s rodinou jako akt podpory rozvoje dítěte, 2. část* (2011), *Adaptace tříletých dětí v mateřské škole očima maminek* (2015), *Adaptace aneb Přizpůsobení se novým podmínkám* (2017), *Dáváme rodičům prostor* (2018), *Spolupráce s rodiči je základním kamenem úspěchu* (2018), *Spolupráce s rodinou v době adaptace dítěte v mateřské škole* (2018), *Adaptace dětí v mateřské škole* (2021), *Nástup do veřejné mateřské školy v České republice: sonda do adaptace rodiče* (2021) a *Co potřebuje rodič dítěte nastupujícího do mateřské školy* (2021). Jako okrajové bylo zmíněné téma prezentováno ve 4 textech z let 2011, 2016 a 2x v roce 2021.

Téma Rámcově vzdělávací program pro předškolní vzdělávání nebylo v analyzovaných textech pojato jako dominantní. Částečně byla daná problematika probírána v 7 textech: *Předškolní vzdělávání očima rodičovské veřejnosti* (2005), *Spolupráce s rodinou jako akt podpory rozvoje dítěte, 1. Část* (2011), *Spolupráce s rodinou jako akt podpory rozvoje dítěte, 2. Část* (2011), *Adaptace na mateřskou školu* (2013), *Adaptace na mateřskou školu... krok druhý* (2014), *Adaptace na mateřskou*

školu (2016) a *Adaptace na mateřskou školu z pohledu dítěte* (2021). Jako okrajové bylo zmíněné téma prezentováno v 1 textu z roku 2017.

Téma nároky kladené na dítě bylo zmiňováno jako dominantní jen v 1 článku: *Adaptace na mateřskou školu z pohledu dítěte* (2021). Částečně byla daná problematika probírána v 6 textech: *Dobré školní klima stojí na spolupráci* (2010), *Adaptace dětí na mateřskou školu* (2011), *Nováčci ve škole* (2012), *Adaptace na mateřskou školu... krok druhý* (2014), *Adaptace aneb Přizpůsobení se novým podmínkám* (2017) a *Proč moje děti nechodí do mateřské školy. Přístup rodičů, jejichž rozhodování neomezuje socioekonomické znevýhodnění* (2017). Jako okrajové bylo zmíněné téma prezentováno v 1 článku z let (2013).

Téma nároky kladené na rodiče bylo zmiňováno jako dominantní pouze v 1 článku: *Adaptace tříletých dětí v mateřské škole očima maminek* (2015). Částečně byla daná problematika probírána ve 4 textech: *Adaptace tříletých dětí v mateřské škole očima maminek* (2017), *Proč moje děti nechodí do mateřské školy. Přístup rodičů, jejichž rozhodování neomezuje socioekonomické znevýhodnění* (2017), *Adaptace na mateřskou školu z pohledu dítěte* (2021) a *Nástup do veřejné mateřské školy v České republice: sonda do adaptace rodiče* (2021). Jako okrajové bylo zmíněné téma prezentováno ve 4 textech z let 2011, 2013, 2018 a 2021.

Téma příprava dítěte na docházku do mateřské školy ze strany rodiny či jiných zákonných zástupců bylo zmiňováno jako dominantní v 1 článku: *Adaptace na mateřskou školu* (2013). Částečně byla

daná problematika probírána ve 6 textech: *Adaptace dětí na mateřskou školu*(2011), *Spolupráce s rodinou jako akt podpory rozvoje dítěte, 1. část* (2011), *Adaptace tříletých dětí v mateřské škole očima maminek*(2015), *Adaptace na mateřskou školu* (2016), *Adaptace na mateřskou školu z pohledu dítěte* (2018) a *Desatero pro pohodový nástup do školky* (2021). Jako okrajové bylo zmíněné téma prezentováno v 1 textu z roku 2021.

Téma adaptační program bylo zmiňováno jako dominantní ve 2 článcích: *Adaptace na mateřskou školu* (2016) a *Adaptace na mateřskou školu z pohledu dítěte* (2021). Částečně byla daná problematika probírána ve 3 textech: *Spolupráce s rodinou jako akt podpory rozvoje dítěte, 2. část* (2011), *Adaptace na mateřskou školu* (2013) a *Adaptace dětí v mateřské škole* (2021). Jde o poměrně náročné a obsáhlé téma, které bylo sice v RVP PV označeno jako důležité, ale jak ukázaly už předchozí výzkumy (Kotková, 2020; Petruš-Kicková a Hoskocová-Horáková, 2016), je v dokumentaci mateřských škol zpracováno spíše formálně.

Téma přítomnost rodiče (umožnění rodičům přístupu za svým dítětem do třídy a aktivní účasti na adaptačním procesu) nebylo zmiňováno jako dominantní téma. Částečně byla daná problematika probírána ve 3 textech: *Spolupráce s rodinou jako akt podpory rozvoje dítěte, 2. část* (2011), *Adaptace na mateřskou školu z pohledu dítěte* (2021) a *Adaptace dětí v mateřské škole* (2021). Jako okrajové bylo zmíněné téma prezentováno ve 4 textech z let 2012, 2013, 2019 a 2021. Ačkoli podle RVP PV mají rodiče nárok na podílení se na adaptačním procesu, již předchozí výzkumy ukázaly (Picková, 2017; Machovcová a kol. 2020; Hejzlarová a kol,

2021), že přítomnost rodičů v prostředí mateřské školy v průběhu výchovně-vzdělávacích aktivit je ze strany pedagogů nechtěná. Lze vyslovit domněnku, že někteří učitelé mohou vnímat přítomnost rodičů jako ohrožující.

Téma faktory usnadňující vstup dítěte do mateřské školy bylo zmiňováno jako dominantní ve 4 článcích: *Adaptace dětí na mateřskou školu* (2011), *Spolupráce s rodiči je základním kamenem úspěchu* (2018), *Adaptace na mateřskou školu z pohledu dítěte* (2021) a *Adaptace dětí v mateřské škole* (2021). V dalších 6 textech byla daná problematika probírána částečně: *Dobré školní klima stojí na spolupráci* (2010), *Nováčci ve škole* (2012), *Adaptace tříletých dětí v mateřské škole očima maminek* (2015), *První týdny ve školce* (2016), *Adaptace tříletých dětí v mateřské škole očima maminek* (2017) a *Spolupráce s rodinou v době adaptace dítěte v mateřské škole* (2018). Jako okrajové bylo zmíněné téma prezentováno v 5 textech z let 2011, 2018, 2019 a 2x 2021. V rámci analýzy lze konstatovat, že téma je probíráno již v řadě základních učebnic, učitelkám a ředitelkám je blízké a proto je i publikačně frekventované.

Téma nesnadné adaptace dítěte na prostředí mateřské školy bylo zmiňováno jako dominantní ve 2 článcích: *Mám strach, že se mé dítě ve školce bojí. Co když tam strádá?* (2011), *Adaptace na mateřskou školu z pohledu dítěte* (2021). Částečně byla daná problematika probírána ve 7 textech: *Adaptace dětí na mateřskou školu* (2011), *Nováčci ve škole* (2012), *Adaptace na mateřskou školu... krok druhý* (2014), *Nepravidelná docházka: vadí, nevadí?* (2014), *První týdny ve školce* (2016), *Proč moje děti nechodí do mateřské školy. Přístup rodičů, jejichž rozhodování*

neomezuje socioekonomické znevýhodnění (2017), *Adaptace s úsměvem* (2019). Jako okrajové bylo téma prezentováno ve 3 textech z let 2018 a 2x 2021. V analyzovaných článcích se často objevuje názor, že za obtížnou adaptací dítěte na školu stojí úzkostný rodič. Nejčastěji to bývá matka, která nezvládla dostatečně psychosociálně potřebnou vývojovou fázi separace a emancipace dítěte.

Téma adaptace rodiče na novou roli související se vstupem potomka do MŠ, bylo zmiňováno jako dominantní pouze v 1 článku: *Nástup do veřejné mateřské školy v České republice: sonda do adaptace rodiče* (2021). Částečně byla daná problematika probírána ve 3 dalších textech: *Adaptace tříletých dětí v mateřské škole očima maminek* (2015), *Proč moje děti nechodí do mateřské školy. Přístup rodičů , jejichž rozhodování neomezuje socioekonomické znevýhodnění* (2017), *Adaptace dětí v mateřské škole* (2021). Jako okrajové bylo zmíněné téma prezentováno ve 3 textech z let 2013, 2016 a 2018. Lze vyslovit domněnku, že jde o obtížné téma, které je i v české odborné literatuře poměrně málo zpracované.

Téma homogení či heterogenní dětské skupiny v mateřské škole v článcích nebylo zmiňováno jako dominantní. Částečně byla daná problematika probírána ve 3 textech: *První týdny ve školce* (2016), *Dáváme rodičům prostor* (2018), *Spolupráce s rodinou v době adaptace dítěte v mateřské škole* (2018). Jako okrajové nebylo téma prezentováno. Věkově heterogenní skupina bývá v teoretických konceptech často oceňována jako žádoucí a ze sociálního hlediska přirozená. Autoři analyzovaných článků vyzdvihují možnost imitačního učení mladších dětí od svých starších druhů.

Téma spolehnutí, které může být blíže popsáno jako důvěra dítěte ve slova rodiče a zkušenost s tím, že ho nezklame, v článcích nikdy nebylo dominantní. Částečně byla daná problematika probírána ve 4 textech: *První týdny ve školce* (2016), *Adaptace tříletých dětí v mateřské škole očima maminek* (2017), *Proč moje děti nechodí do mateřské školy. Přístup rodičů , jejichž rozhodování neomezuje socioekonomické znevýhodnění* (2017), *Desatero pro pohodový nástup do školky* (2018). Jako okrajové bylo zmíněné téma prezentováno ve 4 textech z let 2011, 2013, 2018 a 2021. Vysvětlení potřeby upozornit na tuto potřebu lze nalézt ve známé vývojové teorii bazálního bezpečí Bowlbyho (2014) a základní naděje Eriksona (2002).

Téma empatie (schopnost pedagogického pracovníka vcítit se do pocitů a jednání dětí a rodičů) nebylo zmiňováno v článcích jako dominantní. Částečně byla daná problematika probírána v 8 textech: *Dobré školní klima stojí na spolupráci* (2010), *Mám strach, že se mé dítě ve školce bojí. Co když tam strádá?* (2011), *Adaptace dětí na mateřskou školu* (2011), *Adaptace tříletých dětí v mateřské škole očima maminek* (2017), *Proč moje děti nechodí do mateřské školy. Přístup rodičů , jejichž rozhodování neomezuje socioekonomické znevýhodnění* (2017), *Adaptace s úsměvem* (2019), *Desatero pro pohodový nástup do školky* (2018), *Co potřebuje rodič dítěte nastupujícího do mateřské školy* (2021). Jako okrajové bylo zmíněné téma prezentováno ve 4 textech z let 2011, 2012, 2015 a 2021. Z četnosti výskytu tématu v textech vyplývá naladění autorů na potřebu citlivého přístupu k dítěti a jeho rodiči.

Dehonestující výraz „problémový rodič“ nebyl v textu analyzovaných článků zmiňován jako dominantní. Částečně byla problematika probírána ve 3 textech: *Proč moje děti nechodí do mateřské školy. Přístup rodičů, jejichž rozhodování neomezuje socioekonomické znevýhodnění* (2017), *Spolupráce s rodinou v době adaptace dítěte v mateřské škole* (2018) a *Nástup do veřejné mateřské školy v České republice: sonda do adaptace rodiče* (2021). Jako okrajové bylo zmíněné téma prezentováno v 5 textech z let: 2011, 2012, 2014, 2015 a 2018. Z analyzovaných textů vyplývá, že jde jednak o rodiče, kteří mají zvýšené obavy o zdraví, bezpečnost a psychickou pohodu svého potomka, a jednak také o rodiče vyžadující zvýšenou pozornost či výhody pro dítě. Pro řadu učitelů je požadavek zvýšené rodičovské kontroly nad jejich prací nepřijemný.

Téma přínos pobytu v mateřské škole pro dítě bylo zmiňováno jako dominantní v 1 článku: *Předškolní vzdělávání očima rodičovské veřejnosti* (2005). Částečně byla daná problematika probírána ve 6 textech: *Spolupráce s rodinou jako akt podpory rozvoje dítěte, 1. Část* (2011), *Adaptace na mateřskou školu* (2013), *Adaptace tříletých dětí v mateřské škole očima maminek* (2017), *Proč moje děti nechodí do mateřské školy. Přístup rodičů, jejichž rozhodování neomezuje socioekonomické znevýhodnění* (2017), *Spolupráce s rodinou v době adaptace dítěte v mateřské škole* (2018) a *Nástup do veřejné mateřské školy v České republice: sonda do adaptace rodiče* (2021). Jako okrajové bylo zmíněné téma prezentováno ve 2 textech z let 2011 a 2014. Tomuto tématu je dlouhodobě věnovaná pozornost jak v naší tak v cizojazyčné pedagogické literatuře.

Výskyt hledaných kritérií u jednotlivých článků najdete v tabulce č. 3 která je součástí příloh. Analyzované texty jsou v ní seřazeny podle data jejich publikace vzestupně

DISKUZE

Z obsahu platné školské legislativy, z dostupné pedagogické literatury i z realizované studie vyplývá, že největší pozornost byla v letech 2005 až 2022 věnována následujícím tématům: spolupráce rodiče s mateřskou školou, faktory usnadňující vstup dítěte do mateřské školy a komunikace mezi rodinou a institucí. Zaznamenali jsem rovněž vysoký zájem publikujících autorů o problematiku nesnadná adaptace dítěte na mateřskou školu, přínos přítomnosti dítěte v předškolním vzdělávání.

Jistým limitem námi prezentované studie je fakt, že jsme se při analýzách textů publikovaných v periodickém pedagogickém tisku zaměřili pouze na české časopisy. Přinejmenším by bylo zajímavé obsahové srovnání především se slovenskou časopiseckou produkcí. Anglicky publikované texty s jejichž obsahem jsme se seznámili v rámci analýzy stavu dosavadního pedagogického poznání, obsahují množství podmětů, které i v České republice začínají být aktuální spolu s narůstající migrací. Jde o to, jak se mateřské školy vypořádají s etnickými, náboženskými a kulturními specifiky dětské cizinecké populace.

Z našich poznatků vyplynulo, že jak na středních pedagogických, tak na vysokých školách, by měla být věnována ještě větší pozornost problematice partnerských vztahů mezi školou a rodičovskou veřejností.

Je otázkou, zda současná koncepce a programy studia pro ředitele škol podle § 5 vyhlášky č. 317/205 Sb., v platném znění,

a také studia pro vedoucí pedagogické pracovníky podle § 7 téhož právního předpisu, zohledňují dostatečně význam znalostí a dovedností z oblasti pedagogiky a psychologie. V popsané situaci by mohl sehrát žádoucí úlohu Národní pedagogický institut. V oblasti průběžného vzdělávání pedagogických pracovníků mateřských škol podle § 10 výše uvedené vyhlášky by se rovněž mohly intenzivněji angažovat fakulty vysokých škol připravující pedagogické pracovníky.

Abychom skutečně uchopili podstatu tématu, musíme naše prvotní výsledky posílit o poznatky z dotazníkového šetření mezi pedagogickými pracovníky a rodičovskou veřejností a kvalitativní analýzou hlubinných rozhovorů se zkušenými pedagogy z praxe eventuelně s inspektory ČŠI.

ZÁVĚR

V průběhu 18 let ze 13 časopisů nepublikovalo 8 žádné texty, které by odpovídaly námi zadaným kritériím. Nejvíce článků – a to sice 15 – vyšlo v *Informatoriu 3-8: časopisu pro mateřské školy a školní družiny*. Analyzované texty byly publikovány v letech 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 x 3, 2015, 2016, 2017, 2018 x 2, 2019, 2021 x 2. Od začátku svého vzniku (roku 2010) se tento profesní časopis plně věnuje námi sledovaným problémům. *Speciál pro mateřské školy* vydal 5 textů v letech 2011 x 3, 2016, 2021. *Poradce pro ředitelky mateřské školy* vydal 3 texty a to v roce 2017, 2018 a 2021. *Orbis scholae* vydal 2 texty: 2017 a 2021.

Je pochopitelné, že největší počet námi nalezených a analyzovaných článků byl publikován v *Informatoriu 3-8: časopisu pro mateřské školy a školní družiny*, neboť jde o prakticky orientované periodikum, které

je zaměřené na výchovu a vzdělávání dětí předškolního věku a problémy s tím související. Totéž platí o měsíčníku *Speciál pro mateřské školy*.

Nejčastějším probíraným ústředním tématem v námi analyzovaných 13 pedagogických periodicích je spolupráce školy s rodičovskou veřejností. Jako hlavní obsah textu se objevuje ve 4 případech, v 8 člancích je důležitou součástí textu. Uvedená problematika je krom toho 5x probírána okrajově. Současně s tím se objevuje i akcent na potřebu partnerství mezi pedagogy a rodiči, které provází respekt učitelů vůči mínění rodiny. Faktory usnadňující dítěti vstup do mateřské školy se jako hlavní téma vyskytují ve 4 textech. Jako významnou částí obsahu článku byly nalezeny i v 11 dalších případech. Okrajově je tato problematika také uvedena v 5 jiných textech.

Nejméně frekventovaným tématem byla přítomnost rodič ve třídě během adaptačního procesu dítěte. Tato problematika nikdy nebyla ústředním tématem textu, objevila se pouze ve 3 případech jako vedlejší téma. Jako okrajové téma se rovněž objevuje problematika heterogenní či homogenní dětské skupiny (3x) a tzv. problémový rodič (též 3x).

Nejméně frekventovaná témata se jeví jako výzvy pro nový výzkum, podmínky pro vzdělávání i vyhledávání existujících příkladů dobré praxe. Zajímavé by mohlo být rovněž srovnání výsledků našeho výzkumného šetření se situací ve Slovenských odborných tiskovinách.

LITERATURA

Andrašší, M. (2015). Adaptace tříletých dětí v mateřské škole očima maminek. *Informatorium 3-8*, 22(7), 16-17.

- Alwaely, S. A., Yousif, N. B. A., & Mikhaylov, A. (2021). Emotional development in preschoolers and socialization. *Early child development and care*, 191(16), 2484-2493.
- Bailey, M. J., Sun, S., & Timpe, B. (2021). Prep School for poor kids: The long-run impacts of Head Start on Human capital and economic self-sufficiency. *American Economic Review*, 111(12), 3963-4001.
- Besi, M., & Sakellariou, M. (2019). Transition to primary school the importance of social skills. *International Journal of Humanities and Social Science*, 6 (1), 33-36.
- Bowlby, J. (2014). Vazba: Teorie kvality raných vztahů mezi matkou a dítětem. Praha: Portál.
- Bradáčová, R. (2018). Spolupráce s rodinou v době adaptace dítěte v mateřské škole. *Poradce ředitelky mateřské školy*, 7(2), 47-49.
- Erikson, E. H. (2002) *Dětství a společnost*. Praha. Argo.
- Eshchanova, G. (2023). Socialization of preschool education. *Science and innovation*, 2 (B1), 173-176.
- Faltysová, E. (2017). Adaptace aneb Přizpůsobení se novým podmínkám. *Informatorium 3-8*, 24(7), 18-19.
- Franclová, M. (2013). *Zahájení školní docházky*. Praha: Grada.
- Khojanazarova, N. (2022). The Essence of Socialization of Children in Preschool Educational Institutions On the Basis of a Systematic Approach. *World Bulletin of Social Sciences*, 7, 5-7.
- Kotková, K. (2020) *Počáteční adaptace dítěte v mateřské škole*. Diplomová práce. Liberec: PF TUL.
- Giallo, R., Treyvaud, K., Matthews, J., & Kienhuis, M. (2010). Making the transition to primary school: An evaluation of a transition program for parents. *Australian Journal of Educational & Developmental Psychology*, 10, 1-17.
- Hejzlarová, E. M., Mouralová, M., Konrádová, K. (2021). Nástup do veřejné mateřské školy v české republice: sonda do adaptace rodičů. *Orbis scholae*, 15(1), 57-81. DOI: <http://dx.doi.org/10.14712/23363177:2021.7>
- Hejzlarová, M., Mouralová, M. & Konrádová, K. (2021). Nástup do veřejné mateřské školy v České republice: sonda do adaptace rodiče. *Orbis scholae*, (15)1, 57-81.
- Helus, Z. (2009). *Dítě v osobnostním pojetí: Obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Praha: Portál.
- Hornby, G. (2011). Parental Involvement in Childhood Education. Building Effective School-Family Partnership. New York: Springer.
- Hoskovcová, S., Petřů Kicková, P. (2014). Adaptace na mateřskou školu aneb Co jsme pozorovali u dětí. *Informatorium 3-8*, 21(8), 12-14.
- Hoskovcová, S., Petřů-Kicková, P. (2013). Adaptace na mateřskou školu. *Informatorium 3-8*, 20(7), 12-13.
- Hoskovcová, S., Petřů-Kicková, P. (2014). Adaptace na mateřskou školu...krok druhý. *Informatorium 3-8*, 21(5), 12-13.
- Koňa, J. (2018). Od pedagogiky osvobození k antipedagogickému hnutí. In: Jedlička, R., Koňa, J. & Slavík, J. *Pedagogická psychologie pro učitele: Psychologie ve výchově a vzdělávání*. Praha: Grada, s.87-92.
- Koňátková, S. (2014). *Dítě a mateřská škola: Co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. Praha: Grada.
- Koželuh, O. (2019). Adaptace s úsměvem. *Informatorium 3-8*, 26(6), 10-11.
- Kramulová, D. (2011). Mám strach, že se mé dítě ve školce bojí. Co když tam strádá? *Informatorium 3-8*, 18(10), 14-15.
- Kramulová, D. (2011). První krok od máminých sukniček. *Informatorium 3-8*, 18(7), 16-17.
- Kramulová, D. (2014). Nepravidelná docházka: vadí, nevadí? *Informatorium 3-8*, 21(1), 16-17.
- Kramulová, D. (2016). První týdny ve školce. *Informatorium 3-8*, 23(7), 18-19.
- Lam, M., S. & Pollard, A. (2006). A conceptual framework for understanding children as agents in the transition from home to kindergarten. *Early Years*, (26)2, 123-141. DOI: <https://doi.org/10.1080/09575140600759906>

- Machovcová, K., Beláňová, A., Kostecká, Y. & McCabe, M. (2020). Rodičovské vnímání dětských potřeb a rozhodnutí vzdělávat doma. *Studia paedagogica*, (25)1, 30-55. DOI: <https://doi.org/10.5817/SP2020-1-2>
- McIntyre, L.L., Eckert, T.L., Fiese, B.H. et al. (2010) Family Concerns Surrounding Kindergarten Transition: A Comparison of Students in Special and General Education. *Early Childhood Educ* J38, 259–263. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10643-010-0416-y>
- Niesel, R., Lisá, D., & Griebel, W. (2005). *Poprvé v mateřské škole*. Praha: Portál.
- Petrů-Kicková, P. & Hoskovcová Horáková, S. (2013). Adaptace na mateřskou školu. *Informatorium 3-8*, 20 (7), 12-13.
- Petrů-Kicková, P. & Hoskovcová Horáková, S. (2016). Adaptace na mateřskou školu. *Speciál pro mateřské školy*,
- Picková, H. (2017). Proč moje děti nechodí do mateřské školy. Přístup rodičů, jejichž rozhodování neomezuje socioekonomické znevýhodnění. *Orbis Scholae*, 11 (1), 51-69. DOI: <http://dx.doi.org/10.14712/23363177.2017.17>
- Procházka, M. (2017). Učitel mateřské školy a rodiče. In Svobodová et al. *Osobnost předškolního pedagoga: Sebereflexe, sociální kompetence a jejich rozvoj*. Praha: Portál.
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: MŠMT, 2021.
- Šmelová, E. (2005). Předškolní vzdělávání očima rodičovské veřejnosti. *Pedagogická orientace*, 1, 52-57.
- Sokolová, M. (2021). Adaptace na mateřskou školu z pohledu dítěte. *Informatorium 3-8*, 29(7), 13-15.
- Strakatá, M. (2021). Adaptace dětí v mateřské škole. *Poradce ředitelky mateřské školy*, 10(1), 44-49.
- Sylva, K., Melhuish, E., Sammons, P., Siraj-Blatchford, I., & Taggart, B. (2004). *The effective provision of pre-school education (EPPE) project technical paper 12: The final report-effective pre-school education*. London: Institute of Education University of London.
- Těthalová, M. (2010). Dobré školní klima stojí na spolupráci. *Informatorium 3-8*, 17(7), 12-13.
- Těthalová, M. (2012). Nováčci ve školce. *Informatorium 3-8*, 19(7), 12-13.
- Těthalová, M. (2018). Spolupráce s rodiči je základním kamenem úspěchu, *Informatorium 3-8*. 25(10), 14-16.
- Těthalová, M. (2018). Dáváme prostor rodičům. *Informatorium 3-8*, 25(5), 32-33.
- Vyhláška č. 14/2005 Sb., vyhláška o předškolním vzdělávání, v posledním platném znění.
- Vyhláška č. 72/ 2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v posledním platném znění
- Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, v posledním platném znění.
- Welchons, L.W., McIntyre, L.L. (2017). The Transition to Kindergarten: Predicting Socio-Behavioral Outcomes for Children With and Without Disabilities. *Early Childhood Educ*, J 45, 83–93. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10643-015-0757-7>
- Wildenger, L.K., McIntyre, L.L., Fiese, B.H. et al. (2008). Children's Daily Routines During Kindergarten Transition. *Early Childhood Educ*, J 36, 69–74. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10643-008-0255-2>
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v posledním platném znění.
- Zákon č. 563/ 2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, v posledním platném znění

KONTAKT

Mgr. Klára Hlůžová,
Univerzita Karlova, Filozofická fakulta,
Pedagogika,
Náměstí Jana Palacha 1/2,
116 38, Praha 1
e-mail: klara@psycholog-hluzova.cz

Příloha k článku Obraz vztahů mezi mateřskými školami a rodičovskou veřejností v českém odborném pedagogickém tisku v letech 2005-2022

Tabulka č. 3: Výskyt hledaných kritérií u jednotlivých článků

Hodnotící kritéria:	kommunikace	spolupráce	partnerství/respekt	podpora rodiče	RVP PV	nároky kladené na dítě	nároky kladené na rodiče	příprava	adaptáční program	přítomnost rodiče	řádky usnadňující vstup	nesnadná adaptace	adaptace rodiče	homogenní/heterogenní	spolehnutí	empatie	problémový rodič	přínos pro dítě	
Periodikum	Pedagogická orientace																		
Autor	Eva Šmelová																		
Název článku	Předškolní vzdělávání očima rodičovské veřejnosti	-	-	++	-	++	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+++
Rok vydání	2005																		
Rozsah	6 stran																		
Typ textu	Vědecká práce																		
Periodikum	Informatorium 3-8																		
Autor	Marie Těthalová																		
Název článku	Dobré školní klima stojí na spolupráci	++	-	-	-	-	++	-	-	-	-	++	-	-	-	-	++	-	-
Rok vydání	2010																		
Rozsah	2 strany																		

Hodnotící kritéria:	kommunikace	spolupráce	partnerství/respekt	podpora rodiče	RVP PV	nároky kladené na dítě	nároky kladené na rodiče	příprava	adaptační program	přítomnost rodiče	faktory usnadňující vstup	nesnadná adaptace	adaptace rodiče	homogeni/heterogeni	spolehnutí	empatie	problémový rodič	přínos pro dítě	
Typ textu	Rozhovor/ zkušenost z praxe																		
Periodikum	Informatorium 3-8																		
Autor	Daniela Kramulová																		
Název článku	Mám strach, že se mé dítě ve školce bojí. Co když tam strádá?	+	+	-	+	-	-	+	-	-	-	+	+++	-	-	-	++	+	+
Rok vydání	2011																		
Rozsah čl.	2 strany																		
Typ textu	Rozhovor/ zkušenost z praxe																		
Periodikum	Speciál pro mateřské školy																		
Autor	Kneblová																		
Název článku	Adaptace dětí na mateřskou školu	+	+	+	-	-	++	-	++	-	-	+++	++	-	-	+	++	-	-
Rok vydání	2011																		
Rozsah čl.	3 strany																		
Typ textu	Rozhovor/ zkušenost z praxe																		

	Hodnotící kritéria:	kommunikace	spolupráce	partnerství/respekt	podpora rodiče	RVP PV	nároky kladené na dítě	nároky kladené na rodiče	příprava	adaptační program	přítomnost rodiče	faktory usnadňující vstup	nesnadná adaptace	adaptace rodiče	homogenní/heterogenní	spolehnutí	empatie	problémový rodič	přínos pro dítě
Periodikum	Speciál pro mateřské školy																		
Autor	Zora Syslová																		
Název článku	Spolupráce s rodinou jako akt podpory rozvoje dítěte, 1. část	++	+++	-	-	++	-	-	++	-	-	-	-	-	-	-	-	-	++
Rok vydání	2011																		
Rozsah čl.	4 strany																		
Typ textu	odborný článek																		
Periodikum	Speciál pro mateřské školy																		
Autor	Zora Syslová																		
Název článku	Spolupráce s rodinou jako akt podpory rozvoje dítěte, 2. část	++	+++	++	++	++	-	-	-	++	++	-	-	-	-	-	+	-	-
Rok vydání	2011																		
Rozsah čl.	3strany																		

	Hodnotící kritéria:	kommunikace	spolupráce	partnerství/respekt	podpora rodiče	RVP PV	nároky kladené na dítě	nároky kladené na rodiče	příprava	adaptační program	přítomnost rodiče	faktory usnadňující vstup	nesnadná adaptace	adaptace rodiče	homogenní/heterogenní	spolehnutí	empatie	problémový rodič	přínos pro dítě	
Typ textu	odborný článek																			
Periodikum	Informatorium 3-8																			
Autor	Marie Těthalová																			
Název článku	Nováčci ve škole	++	++	+	-	-	++	-	-	-	+	++	++	-	-	-	+	+	-	
Rok vydání	2012																			
Rozsah čl	2 strany																			
Typ textu	Rozhovor/ zkušenost z praxe																			
Periodikum	Informatorium 3-8																			
Autor	Pavla Petrů Kicková, Simona Hoskovcová																			
Název článku	Adaptace na mateřskou školu	+	+	-	-	++	+	+	+++	++	+	-	-	+	-	+	-	-	++	
Rok vydání	2013																			
Rozsah čl.	2 strany																			
Typ textu	odborný článek																			

	Hodnotící kritéria:	kommunikace	spolupráce	partnerství/respekt	podpora rodiče	RVP PV	nároky kladené na dítě	nároky kladené na rodiče	příprava	adaptační program	přítomnost rodiče	faktory usnadňující vstup	nesnadná adaptace	adaptace rodiče	homogenní/heterogenní	spolehnutí	empatie	problémový rodič	přínos pro dítě	
Periodikum	Informatorium 3-8																			
Autor	Simona Hoskovcová, Pavla Petřů Kicková																			
Název článku	Adaptace na mateřskou školu aneb co jsme pozorovali u dítěte	-	-	-	-	-	++	-	-	-	-	++	-	-	-	-	-	-	-	++
Rok vydání	2014																			
Rozsah čl.	2 strany																			
Typ textu	odborný článek																			
Periodikum	Informatorium 3-8																			
Autor	Simona Hoskovcová, Pavla Petřů Kicková																			
Název článku	Adaptace na mateřskou školu... krok druhý	-	-	-	-	++	++	-	-	-	-	-	++	-	-	-	-	-	-	-
Rok vydání	2014																			
Rozsah čl.	2 strany																			

	Hodnotící kritéria:	kommunikace	spolupráce	partnerství/respekt	podpora rodiče	RVP PV	nároky kladené na dítě	nároky kladené na rodiče	příprava	adaptační program	přítomnost rodiče	faktory usnadňující vstup	nesnadná adaptace	adaptace rodiče	homogeni/heterogeni	spolehnutí	empatie	problémový rodič	přínos pro dítě
Typ textu	Rozhovor/ zkušenost z praxe																		
Periodikum	Informatorium 3-8																		
Autor	Daniela Kramulová																		
Název článku	Nepravidelná docházka: vadí, nevadí?	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	++	-	-	-	-	+	+
Rok vydání	2014																		
Rozsah čl.	2																		
Typ textu	Rozhovor/ zkušenost z praxe																		
Periodikum	Informatorium 3-8																		
Autor	Marcela Andraší																		
Název článku	Adaptace tříletých dětí v mateřské škole očima maminek	-	-	-	++	-	-	+++	++	-	-	++	-	++	-	-	+	+	-
Rok vydání	2015																		
Rozsah čl.	3strany																		
Typ textu	Odborný článek																		

	Hodnotící kritéria:	kommunikace	spolupráce	partnerství/respekt	podpora rodiče	RVP PV	nároky kladené na dítě	nároky kladené na rodiče	příprava	adaptační program	přítomnost rodiče	faktory usnadňující vstup	nesnadná adaptace	adaptace rodiče	homogení/heterogení	spolehnutí	empatie	problémový rodič	přínos pro dítě
Periodikum	Informatorium 3-8																		
Autor	Daniela Kramulová																		
Název článku	První týdny ve školce	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	++	++	+	++	++	-	-	-
Rok vydání	2016																		
Rozsah čl.	2 strany																		
Typ textu	Rozhovor/ zkušenost z praxe																		
Periodikum	Speciál pro mateřské školy																		
Autor	Pavla Petrů Kicková, Simona Hoskovcová																		
Název článku	Adaptace na mateřskou školu	-	-	-	-	++	-	-	++	+++	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rok vydání	2016																		
Rozsah čl.	3strany																		
Typ textu	Odborný článek																		

	Hodnotící kritéria:	kommunikace	spolupráce	partnerství/respekt	podpora rodiče	RVP PV	nároky kladené na dítě	nároky kladené na rodiče	příprava	adaptační program	přítomnost rodiče	faktory usnadňující vstup	nesnadná adaptace	adaptace rodiče	homogenní/heterogenní	spolehnutí	empatie	problémový rodič	přínos pro dítě
Periodikum	Informatorium 3-8																		
Autor	Erika Faltysová																		
Název článku	Adaptace aneb Přizpůsobení se novým podmínkám	++	++	++	++	-	++	++	-	-	-	++	-	-	-	++	++	-	++
Rok vydání	2017																		
Rozsah čl.	2 strany																		
Typ textu	Rozhovor/ zkušenost z praxe																		
Periodikum	Orbis Scholae																		
Autor	Helena Picková																		
Název článku	Proč moje děti nechodí do mateřské školy. Přístup rodičů , jejichž rozhodování neomezuje socioekonomické znevýhodnění	-	-	-	-	+	++	++	-	-	-	-	++	++	-	++	++	++	++

	Hodnotící kritéria:	kommunikace	spolupráce	partnerství/respekt	podpora rodiče	RVP PV	nároky kladené na dítě	nároky kladené na rodiče	příprava	adaptační program	přítomnost rodiče	faktory usnadňující vstup	nesnadná adaptace	adaptace rodiče	homogeni/heterogeni	spolehnutí	empatie	problémový rodič	přínos pro dítě	
Rok vydání	2017																			
Rozsah čl.	18 stran																			
Typ textu	Vědecká práce																			
Periodikum	Informatorium 3-8																			
Autor	Marie Těthalová																			
Název článku	Dáváme rodičům prostor	+	+	++	++	-	-	-	-	-	-	-	-	-	++	-	-	-	-	-
Rok vydání	2018																			
Rozsah čl.	2 strany																			
Typ textu	rozhovor																			
Periodikum	Informatorium 3-8																			
Autor	Těthalová Marie																			
Název článku	Spolupráce s rodiči je základním kamenem úspěchu	+++	+++	+++	++	-	-	-	-	+	-	+++	-	-	-	-	-	+	-	-
Rok vydání	2018																			
Rozsah čl.	3strany																			
Typ textu	Rozhovor/ zkušenost z praxe																			

	Hodnotící kritéria:	kommunikace	spolupráce	partnerství/respekt	podpora rodiče	RVP PV	nároky kladené na dítě	nároky kladené na rodiče	příprava	adaptační program	přítomnost rodiče	faktory usnadňující vstup	nesnadná adaptace	adaptace rodiče	homogenní/heterogenní	spolehnutí	empatie	problémový rodič	přínos pro dítě
Periodikum	Poradce ředitelky mateřské školy																		
Autor	Radka Bradáčová																		
Název článku	Spolupráce s rodinou v době adaptace dítěte v mateřské škole	++	++	++	++	-	-	-	-	-	-	++	-	-	++	+	-	++	++
Rok vydání	2018																		
Rozsah čl.	3strany																		
Typ textu	Rozhovor/ zkušenost z praxe																		
Periodikum	Informatorium 3-8																		
Autor	Ondřej Koželuh																		
Název článku	Adaptace s úsměvem	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	+	++	-	-	-	++	-	-
Rok vydání	2019																		
Rozsah čl.	2 strany																		
Typ textu	Rozhovor/ zkušenost z praxe																		

	Hodnotící kritéria:	kommunikace	spolupráce	partnerství/respekt	podpora rodiče	RVP PV	nároky kladené na dítě	nároky kladené na rodiče	příprava	adaptační program	přítomnost rodiče	faktory usnadňující vstup	nesnadná adaptace	adaptace rodiče	homogenní/heterogenní	spolehnutí	empatie	problémový rodič	přínos pro dítě
Periodikum	Informatorium 3-8																		
Autor	Hana Sokolovská																		
Název článku	Adaptace na mateřskou školu z pohledu dítěte	++	-	-	+	++	+++	++	++	+++	++	+++	+++	-	-	-	-	-	-
Rok vydání	2021																		
Rozsah článku	3strany																		
Typ textu	odborný článek																		
Periodikum	Informatorium 3-8																		
Autor	Daniekla Kramulová																		
Název článku	První kroky od máminých sukni	+	-	-	+	-	-	-	+	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-
Rok vydání	2021																		
Rozsah článku	2 strany																		
Typ textu	Rozhovor/ zkušenost z praxe																		

	Hodnotící kritéria:	kommunikace	spolupráce	partnerství/respekt	podpora rodiče	RVP PV	nároky kladené na dítě	nároky kladené na rodiče	příprava	adaptační program	přítomnost rodiče	faktory usnadňující vstup	nesnadná adaptace	adaptace rodiče	homogenní/heterogenní	spolehnutí	empatie	problémový rodič	přínos pro dítě		
Periodikum	Poradce ředitelky mateřské školy																				
Autor	Miroslava Strakatá																				
Název článku	Adaptace dětí v mateřské škole	++	++	++	++	-	-	-	-	++	++	+++	-	++	-	+	+	-	-		
Rok vydání	2021																				
Rozsah článku	6 stran																				
Typ textu	Rozhovor/ zkušenost z praxe																				
Periodikum	Orbis Scholae																				
Autor	Hejzlarová, Mouralová, Konrádová																				
Název článku	Nástup do veřejné mateřské školy v České republice: sonda do adaptace rodiče	+++	+++	++	++	-	-	++	-	-	-	-	+	+++	-	-	-	++	++		
Rok vydání	2021																				
Rozsah čl.	24 stran																				
Typ textu	Vědecká práce																				
Periodikum	Speciál pro mateřské školy																				
Autor	Jarmila Kubáňková																				

	Hodnotící kritéria:	kommunikace	spolupráce	partnerství/respekt	podpora rodiče	RVP PV	nároky kladené na dítě	nároky kladené na rodiče	příprava	adaptační program	přítomnost rodiče	faktory usnadňující vstup	nesnadná adaptace	adaptace rodiče	homogeni/heterogeni	spolehnutí	empatie	problémový rodič	přínos pro dítě
Název článku	Co potřebuje rodič dítěte nastupujícího do mateřské školy	+++	+	++	++	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	++	-	-
Rok vydání	2021																		
Rozsah čl.	2 strany																		
Typ textu	Rozhovor/ zkušenost z praxe																		
Periodikum	Poradce ředitelky mateřské školy																		
Autor	Eva Pekařová																		
Název článku	Desatero pro pohodový nástup do školky	-	-	-	-	-	-	+	++	-	-	+	+	+	-	++	++	-	-
Rok vydání	2018																		
Rozsah čl.	2 strany																		
Typ textu	Rozhovor/ zkušenost z praxe																		